

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**ОДЕСЬКІ ГРУДНЕВІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАНЯ:
ПРИВАТНЕ ПРАВО, ЯК КОНЦЕПТ
В УМОВАХ ВІЙНИ:
ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції

*Одеса,
12 грудня 2024 року*

Одеса
Фенікс
2024

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонов*,
докторки юридичних наук, професорки *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професорка;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Члени оргкомітету Всеукраїнської наукової конференції:

Андронов Ігор – д.ю.н., професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Подцерковний Олег – д.ю.н., зав. кафедри господарського права та процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Харитонов Олена – д.ю.н., зав. кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Харитонов Тетяна – д.ю.н., зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Мінченко Райса – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Бабич Ірина – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Берназ-Лукавецька Олена – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Матійко Микола – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Орзіх Юрій – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Шамота Олександр – асистент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія»;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія».

Одеські грудневі цивілістичні читання: приватне право, як концепт в умовах війни: людський вимір : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 12 груд. 2024 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонов, д.ю.н., проф. І. Давидової ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 318 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-40-5

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем цивільного права та процесу, господарського права і процесу, аграрного, земельного, екологічного та природоресурсового права та інших галузей приватного права, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 12 грудня 2024 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивілістики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.1 : 341.9“364”(477)

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

Матійко Микола Володимирович, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ФУНКЦІЇ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА	57
Омельчук Олександр Сергійович, ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ВИДІЛЕННЯ ФАНТОМНОЇ ПРАВСУБ'ЄКТНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	61
Orzikh Yurii Hennadiiovych, FOREIGN (NON-)AUTHENTIC INSTRUMENT IN UKRAINE: PRIVATE INTERNATIONAL LAW ISSUES.....	64
Сердечна Ірина Леонідівна, ДО ПИТАННЯ ПРО МЕЖІ ЗДІЙСНЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ СІМЕЙНИХ ПРАВ.....	69
Токарева Віра Олександрівна, ДО ПИТАННЯ ЦИФРОВОГО ГРОМАДЯНСТВА	71
Фасій Богдан Володимирович, ДЕЩО ПРО МЕТОД РЕГУЛЮВАННЯ МЕДИЧНИХ ВІДНОСИН	75
Бакутін Артем Олегович, ВИЗНАЧЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ НА ТВОРИ У СПІВАВТОРСТВІ. ...	78
Брага Аліна Анатоліївна, ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СПАДКОВОГО ПРАВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	81
Герсак Віталій Анатолійович, КАТЕГОРІЯ «ПОДРУЖЖЯ» У СПАДКОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ ...	84
Гнатенко Сергій Сергійович, ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	88
Hnatiuk Dmytro Volodymyrovych, LEGAL REGULATION OF TERMINATION OF A GIFT AGREEMENT DUE TO MARTIAL LAW	91
Дворнікова Анна Юрійвна, НАЯВНІСТЬ ПРАВА ВОЛОДІННЯ, ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ АСПЕКТ МОЖЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПОРУШЕНИХ ПРАВ ШЛЯХОМ УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ТА РОЗПОРЯДЖЕННІ МАЙНОМ	94
Демчук Максим Романович, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО В УКРАЇНІ	98
Кірсанов Олексій Володимирович, ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У БАНКУ	100

*Демчук Максим Романович,
аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики
Міжнародного гуманітарного університету*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО В УКРАЇНІ

Праву власності на нерухоме майно притаманні специфічні риси, зумовлені особливостями правового режиму об'єктів нерухомості. Ця обставина дозволяє виділити право власності на нерухоме майно у самостійний інститут права власності, особливості цивільно-правового регулювання якого диференційовані залежно від виду нерухомого майна [1].

У наукових колах стосовно визначення поняття «майно» зазначають, що: «воно є автономним і охоплює як «існуюче майно», так і активи, у тому числі права вимоги, щодо яких фізична або юридична особа може стверджувати, що вона має обґрунтовані права, щодо ефективного здійснення свого майнового права» [4].

Цивільний кодекс України та інші законодавчі акти встановили основи цивільно-правового регулювання відносин власності на нерухоме майно, створили дієві механізми їх реалізації, але не забезпечили належної повноти, однаковості та диференційованості такого регулювання залежно від суб'єктного складу та виду нерухомості.

Концепція розвитку цивільного законодавства щодо регулювання цивільних правовідносин стосовно нерухомого майна, особливо у період дії правового режиму воєнного стану [2], посідаючи особливе місце серед наукових досліджень, позначила ряд недоліків та визначила перспективи розвитку законодавства, що регулює відносини власності на нерухоме майно в умовах воєнного стану, коли окремі території України тимчасово окуповані військами країни агресора, а на території окремих населених пунктів, агресори знищили нерухоме майно, яке є власністю фізичних та юридичних осіб – громадян України, а отже вказане завдало великої шкоди та збитків власникам нерухомого майна.

У теорії цивільного права прийнято вважати, що «володіння річчю може бути законним і незаконним, при цьому під законним володінням прийнято вважати володіння, що спирається на правову основу, а якщо ця підстава втрачається, втрачається і законність володіння, тобто володіння стає незаконним» [5].

Право власності у суб'єктивному сенсі означає: «юридично забезпечену можливість особи володіти, користуватися і розпоряджатися цим майном на власний розсуд у межах, які встановив законодавець». Право володіння, користування та розпорядження включають можливість лише таких дій, які служать реалізації цілей, передбачених законодавством. Такими цілями є збереження та поліпшення майна, використання його за прямим призначенням та можливість для власника розпорядитися майном найбільш повним чином.

Разом з тим, у наукових колах зазначають, що: «на відміну від власників інших речових прав право володіння, користування та розпорядження виникають у власника одночасно, на підставі юридичних фактів, передбачених законом (приватизація, договір про відчуження речі, створення нової речі, тощо)» [4].

При цьому, у юридичній літературі також звертається увага на те, що: «на відміну від права власності в об'єктивному сенсі право власності у суб'єктивному сенсі виникає у конкретної особи лише внаслідок її дій із присвоєння індивідуально-визначених предметів, при цьому юридичними фактами, у яких виникає право власності у суб'єктивному сенсі, є різноманітні угоди (наприклад, купівля-продаж, прийняття спадщини, створення нової речі, давність володіння майном тощо)» [4].

Об'єктом права власності може бути всі матеріальні об'єкти навколишнього світу, які визначені положеннями статті 179 ЦК України речами, це насамперед «земля та інші природні ресурси, підприємства, будівлі, обладнання, транспортні засоби, сировина, готова продукція, а також цінні папери та гроші» [3].

Цивільне законодавство поділяє речі на нерухоме майно, об'єкти якого міцно пов'язані із землею, та інше – рухоме майно (стаття 181 ЦК України). Також, у якості об'єкта права власності законом визнаються результати інтелектуальної діяльності, у тому числі виняткові права на них (інтелектуальна власність). До них відносяться, насамперед, різні твори науки, літератури та мистецтва, результати технічної творчості.

Право власності належить до таких суб'єктивних прав, які можуть виникнути лише за наявності певних юридичних фактів, або їх сукупності. Ці юридичні факти визначають підстави набуття права власності, тобто обставини, які відповідно до закону, тягнуть за собою виникнення права власності на певне майно у конкретних фізич-

них або юридичних осіб. Поряд із цим, необхідними передумовами для кваліфікації майна як нерухомого є такі юридично-значущі обставини як державна реєстрація права власності на нерухоме майно.

Зважаючи на викладене, право власності на нерухоме майно є найважливішим інститутом цивільного права будь-якої правової системи. Зазначений, інститут є сукупністю правових норм, що закріплюють належність матеріальних благ фізичним або юридичним особам, можливість володіти, користуватися та розпоряджатися ними, а також забезпечувати захист прав власників нерухомого майна у разі їх порушення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Горошко, В. О. Право власності як інститут цивільного права країн романо-германської правової сім'ї : дипломна робота спеціаліста / В. О. Горошко ; наук. кер. М. А. Гора ; ОНУ ім. І. І. Мечникова, ЕПФ, Каф. цивільно-правових дисциплін . Одеса, 2016 . 96 с.

2. Право власності на об'єкти нерухомого майна. Загрози та гарантії в умовах воєнного стану. 21 с. URL: <https://r2p.org.ua/storage/page/3845/85f6389b853215c05be9abb430ccc7c7cf937c60.pdf>

3. Цивільний кодекс України. Науково-практичний коментар. Том 3. Право власності та інші речові права. За ред. І. В. Спасиво-Фатєєвої. ECUS. 2023. 808 с.

4. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2022. 332 с.

Шимон С. І. Теорія майнових прав як об'єктів цивільних правовідносин: монографія. К. : Юринком Інтер, 2014. 664 с.

Кірсанов Олексій Володимирович,

аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін

Одеського державного університету внутрішніх справ

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У БАНКУ

На сьогоднішній момент світ банківської справи та фінансів змінюється до невпізнання. Люди можуть здійснювати банківські операції в дорозі, надсилаючи кошти з одного кінця світу в інший одним